

سرشناسه : جمالی، مصطفی، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور : درس نامه خارج اصول لغت، مولف مصطفی جمالی.
مشخصات نشر : قم : انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۱۹۷ص
فروست : لسان القرآن، ۲.
شابک : 9789642043750
وضعیت فهرست نویسی : فبا
پادداشت : کتابنامه، ص: ۱۹۱-۱۹۲.
موضوع : قرآن - مسائل لغوی
موضوع : قرآن - واژه‌شناسی
موضوع : زبان عربی - واژه‌شناسی
موضوع : واژه‌ها (زبان‌شناسی)
مدی کنگره : ۴۱۸۲۱۳۱ ج ۴۵۸ ۱۳۹۷
شماره کتابخانه ملی : ۱۵۳۲۹۷
شماره کتابخانه ملی : ۵۱۶۵۴۷۷

لسان القرآن ۲

درس نامه خارج اصول لغت

مؤلف : مصطفی جمالی

ناشر : انتشارات دارالعلم

بیراز / ۰۰۰ جلد

قیمت / ۰۰۰۰ توم

نوبت چاپ / ۱۱

قطع و صفحه / وزنه / ۱۹۷ صفحه

دفتر مرکزی / قم خیابان معلم، میدان رازی، الله نبش، کوچه ۱۹، پلاک ۱۰

تلفن / ۹ - ۰۲۵۳۷۷۴۴۲۹۸ / فکس / ۰۲۵۳۷۷۴۴۱۱۹۸

قم / خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۷، تلفن : ۰۲۵۳۷۸۴۲۳۰۷

دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران

طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ تلفن: ۰۹-۶۶۹۷۳۸۰۵-۶۶۹۵۵۴۰۵

چاپ / احسان قم، تلفن ۰۲۵۳۷۷۴۴۴۴۳

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

فروش اینترنتی :

www.darolelm1335.com

شابک ۰-۳۷۵-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸-۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۳۷۵-۰ ISBN 978-964-204-375-0

پیشگفتار

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که حضرت محمد (ص) و آل پاکش را که درود و صلوات بر ایشان باد، مبلغ و حافظ دین خود قرار داد و ما را در تحصیل احکام شرعیه و قوت بخشیدن به ارکان آن یعنی لغت، صرف، نحو، منطق و غیره یاری نمود.

امریزه به نظرهای چشم‌گیری در علوم حاصل شده است که اساس آن را تجربه و آزمایش ساختن است. لکن با این وجود، به دلیل غفلت از منبع عظیم وحی و عدم استفاده از آن ضعف‌های بسیاری در علوم جدید ملاحظه می‌شود. بنابراین ضروری است در کنار تجربه و آزمایش، از منبع قرآن و روایات نیز بهره ببریم.

بدیهی است راه استنباط قواعد فقهی از روایات از مسیری می‌گذرد که مهم‌ترین مقدمه آن ادبیات است و در علم لغت ادبی، علم لغت دارای جایگاه ویژه‌ای است.

در واقع ادبیات قرار است بسیاری از معارف را از منبع دین استخراج نماید و ابزار فهم دین باشد. مسلماً چنین ابزاری ابتدا خودش نیازمند بررسی و تحلیل اجتهادی است، یعنی قواعدی که قرار است ابزار فهم دین باشند باید درباره صحت آن مطمئن باشیم.

اگر چه علم لغت توسط لغویین و اصولیین و فقها، تا کنون توانسته است بسیاری از مشکلات فقهی تفسیری را حل نماید، لکن هنوز بسیاری از عرصه‌های فقهی تفسیری وجود دارد که استخراج آن منوط به تحلیلهای اجتهادی در علم لغت است. اجتهاد در علم لغت راه تولید علم را هموار می‌نماید و دانش جو

قادر است با دیدی باز و عمیق معانی جدید را از متن دین برداشت نماید.
سعی مؤلف این کتاب بر عملی نمودن چنین طرحی است، که امید است در
این راه این توفیق را داشته و توانسته باشد که این نیاز اساسی را رفع نموده باشد.
در پایان از تمامی اهل فن استدعا داریم که ما را از لغزش‌های احتمالی مطلع
کنند. باشد که این اثر ناچیز مورد قبول واقع گردد.

مصطفی جمالی

www.ketab.ir

فهرست

- پیشگفتار..... ۵
- درس اول: روش های استخراج معانی لغات..... ۹
- ب اول: روش استدلال استقرائی..... ۱۱
- ب دوم: فرآیند استدلال استقرائی ۱..... ۱۲
- درس سوم: فرآیند استدلال استقرائی ۲..... ۱۴
- قدم اول: سیر در قرآن..... ۱۴
- قدم دوم: سیر در روایات..... ۱۷
- قدم سوم: سیر در کلام لغویین..... ۲۱
- قدم چهارم: سیر در کلمات سه..... ۲۴
- الف: دیدگاه علامه..... ۲۴
- ب: دیدگاه شیخ صدوق..... ۲۶
- ج: دیدگاه امام خمینی (ره)..... ۲۶
- د: دیدگاه شهید صدر..... ۲۸
- خلاصه روش..... ۲۹
- درس چهارم: فرآیند استدلال استقرائی ۳..... ۳۱
- قدم اول: سیر در قرآن..... ۳۱
- قدم دوم: سیر در روایات..... ۳۲
- قدم سوم: سیر در کلمات لغویین..... ۳۳
- قدم چهارم: سیر در کلمات فقها..... ۳۵
- الف: دیدگاه صاحب کثر العرفان..... ۳۵

- ۳۵ ..... باب: سید مرتضی
- ۳۶ ..... ج: محقق خوئی
- ۳۷ ..... د: دیدگاه امام خمینی (ره)
- ۳۸ ..... خلاصه روش
- ۳۹ ..... درس پنجم: فرآیند استدلال استقرائی ۴
- ۳۹ ..... قدم اول: سیر در قرآن
- ۴۱ ..... قلم سوم: سه در روایات
- ۴۲ ..... قدم دوم: سیر در کلمات لغویین
- ۴۲ ..... قدم چهارم: سیر در احادیث فقها
- ۴۴ ..... خلاصه روش
- ۴۵ ..... درس ششم: فرآیند استدلال استقرائی ۱
- ۵۳ ..... درس هفتم: شیوه سنجش شرائط محیطی ۱
- ۵۷ ..... درس هشتم: شیوه سنجش شرائط محیطی ۲
- ۶۲ ..... درس نهم: شیوه سنجش شرائط محیطی ۳
- ۶۶ ..... درس دهم: اصل جامع ۱
- ۷۰ ..... درس یازدهم: اصل جامع ۲
- ۷۵ ..... باب دوم: روش اصولیین
- ۷۶ ..... درس دوازدهم: اصل ظهور ۱
- ۷۶ ..... درس سیزدهم: اصل ظهور ۲
- ۸۶ ..... درس چهاردهم: اصل ظهور ۳
- ۹۵ ..... باب سوم: روش لغویین
- ۹۶ ..... درس پانزدهم: حجیت قول لغوی ۱

۱۰۰	درس شانزدهم: حجیت قول لغوی ۲
۱۰۷	درس هفدهم: حجیت قول لغوی ۳
۱۱۱	درس هجدهم: حجیت قول لغوی ۴
۱۱۶	درس نوزدهم: حجیت قول لغوی ۵
۱۱۹	درس بیستم: حجیت قول لغوی ۶
۱۲۵	درس بیست و یکم: حجیت قول لغوی ۱
۱۲۹	درس بیست و دویم: حجیت قول لغوی ۲
۱۳۵	درس بیست و سوم: حجیت قول لغوی ۳
۱۳۹	درس بیست و چهارم: حجیت قول لغوی ۴
۱۴۷	درس بیست و پنجم: حجیت قول لغوی ۵
۱۵۲	درس بیست و ششم: حجیت قول لغوی ۶
۱۵۸	درس بیست و هفتم: حجیت قول لغوی ۷
۱۶۹	درس بیست و هشتم: معنای سماعی
۱۷۳	درس بیست و نهم: اصل تمسک به قرآن
۱۷۶	درس سیهم: اصل تمسک به روایت
۱۸۳	درس سی و یکم: تعارض لغت با شرع
۱۸۶	درس سی و دوم: تعارض لغت با عرف
۱۹۱	منابع
۱۹۵	فهرست